

Drar ettåringen på tur i barnehagen det første halve året? Hva er den pedagogiske begrunnelsen for valget?

Av

Monica Espvik-Torp

kandidatnummer 409

Bacheloroppgave

[BDBAC4900]

Trondheim, April 2017

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Valg av tema.....	1
1.2 Problemstilling	1
1.3 Førforståelse	2
2.0 Teori.....	3
2.1 Ettåringen	3
2.2 Trygghet og tilknytning.....	4
2.3 Friluftsliv, utelek og nærmiljø.....	6
2.4 Motorisk utvikling.....	7
2.5 Barns medvirkning	8
2.5.1 Definisjonsmakt og anerkjennelse.....	9
2.6 Barnehagens kultur, rutiner og organisering	9
2.7 Foreldrenes medvirkning.....	10
3.0 Metode	11
3.1 Valg av metode.....	11
3.2 Intervju	11
3.3 Presentasjon av informanter	12
3.4 Feilkilder og etiske betraktninger.....	12
3.5 Analyse av datamateriell	13
4.0 Mine funn	15
4.1 Hva legger du i det å dra på tur i barnehagesammenheng?.....	15
4.2 Tur med ettåringene knyttet opp mot trygghet og tilknytning	16
4.3 Foreldrenes medvirkning.....	17
4.4 Barnehagens rutiner og organisering.....	17
4.5 Barns medvirkning	19
5.0 Drøfting	20
5.1 Tur i barnehagesammenheng	20
5.2 Tur med ettåringen knyttet opp mot trygghet og tilknytning	21
5.3 Foreldrenes medvirkning.....	23
5.4 Organisering og rutiner	24
5.5 Barns medvirkning	25

6.0 Avslutning	26
Vedlegg 1	1
Vedlegg 2	2

1.0 Innledning

1.1 Valg av tema

De siste årene har jeg vært så heldig å få tatt i mot nye ettåringer i barnehagen, samtidig som jeg har studert til å bli barnehagelærer. Interessen og engasjementet for de yngste barna i barnehagen har vokst seg sterkere og sterkere, og jeg bestemte meg tidlig for at dette var den aldersgruppen jeg ønsket å skrive om i bacheloroppgaven. De siste årene har andelen 1-2 åringer i barnehagen økt, og i følge Statistisk Sentralbyrå var andelen på 80,7% i 2015. (Statistisk Sentralbyrå, 2017). Med den økte andelen ettåringer i barnehagen, øker også behovet for kompetanse på området, noe som også blir påpekt i *Framtidens barnehage* Meld.St. 24 (2012-2013)

De siste 10 årene har jeg jobbet som idrettspedagog i barnehage. Jeg ønsket at bacheloroppgaven min skulle berøre både den kompetansen jeg satt inne med fra før, belyst med den kommende kompetansen. For å komme nærmere en problemstilling, har jeg sett på ulike tilnærminger og etter å ha fått tidsskriftet "Første steg nr 3, 2016" i posten, hvor fokuset var på utetid i barnehagen kom jeg et steg nærmere. Jeg bet meg merke i en av kommentarene fra en av forskerne, Cato Tandberg, som sier "vårt håp er at barna ikke bare er ute for å være ute, men at også tiden ute fylles med innhold som gir grunnlag for læring og undring". (Storvik, 2016). Det slo meg at det skrives mye om det å være ute i barnehagen, også blant de yngste barna, men hva med innholdet i utetiden? Artikkelen "Er barn i barnehagen ute for å være ute" (Kaarby & Tandberg, 2016), ble min inngangsport til et tema og en problemstilling.

1.2 Problemstilling

Innimellom slår det meg at vi kanskje er for opptatte av å få ettåringene inn i barnehagerytmen så fort som mulig, med utetid og turdager og andre faste aktiviteter. Hvem er det vi eventuelt gjør dette for, er det for barna eller for de voksne? Dette var noe jeg ønsket å undersøke litt nærmere. For å avgrense, valgte jeg å velge ut en aktivitet som jeg ønsket å gå i dybden på. Valget på tema falt tilslutt på de yngste barnas mulighet til å dra på tur i nærmiljøet. I løpet av de 10 årene med erfaring fra barnehagen, både som mor og som barnehageansatt, har jeg sett, erfart og endret oppfatning av det å dra på tur med ettåringene. Etter å ha jobbet med flere pedagogiske ledere med ulike tanker rundet dette temaet, har ønsket om å finne ut hvordan dette gjøres i andre barnehager vokst fram. For å avgrense enda

litt mer, ønsker jeg å se på hvordan de utvalgte barnehagene gjør det i forhold til tur med ettåringene den første tiden i barnehagen, tiden før jul.

Problemstillingen min er som følger:

”Drar ettåringene på tur det første halve året i barnehagen? Hva er den pedagogiske begrunnelsen for valget?”

1.3 Førforståelse

Som nevnt tidligere har jeg de siste årene tatt i mot nye ettåringer i barnehagen og da sammen med forskjellige pedagogiske ledere. I barnehagehverdagen opplever jeg til stadighet at det er diskusjoner om vi skal ute, skal på tur, ha turdager. Jeg har derfor tilegnet meg en forståelse for hva jeg selv mener er viktig pedagogisk begrunnelse for å dra på tur eller ikke. Samtidig så ønsker jeg å være åpen for andre muligheter og ønsker å skaffe meg en bredere forståelse, slik at den dagen jeg skal stå for den pedagogiske begrunnelsen, er det et enda mer gjennomtenkt valg. Tanken min er at det er mye fokus på det med trygghet og tilknytning i barnehagen, samtidig som det er veldig fokus på rutiner og utetid. Hvordan gjøres dette blant de yngste barna? Hva legges i det å være trygg når det kommer til de andre rutinene i barnehagehverdagen som utetid, turer og lignende? Da jeg luftet mine tanker sammen med en kollega, sa hun at hennes erfaringer var at det ”funktet” å dra på tur med ettåringene der hvor ettåringene gikk i aldersblandede grupper, mens der hvor det var aldersinndelte grupper fungerte det ikke. Den norske barnehagekulturen er bygd på mye uteaktivitet og min erfaring er at det ofte er satt opp faste turdager i uka for alle avdelinger. Jeg lurer på hvor fort det er snakk om at ettåringene også skal komme seg inn i disse rutinene og hva den pedagogiske begrunnelsen er. Kan vi ha fokus på trygghet og tilknytning, og samtidig dra på tur? Eller bør turen velges bort?

2.0 Teori

Teoridelen omfatter det viktigste av det jeg ønsker å fordype meg i for å kunne få tilstrekkelig kunnskap til å kunne svare på problemstillingen. Før jeg begynte å intervjuer leita jeg etter teori om det å dra på tur med ettåringene i barnehagen, men fant lite, og det jeg fant handlet om enkeltbarn gjerne i samspill med familien, og ikke med utgangspunkt i barnehagen. Er dette fordi ettåringene ikke er på tur i barnehagen, at fokuset ligger på andre områder, eller er det fordi vi ”plasserer” de yngste barna inn i de rutinene som allerede er i barnehagen? Jeg velger å starte teoridelen med teori om ettåringen, før jeg går inn på trygghet og tilknytning som er det grunnleggende og noe det er økt fokus på i forskningen om de yngste barna i barnehagen. Videre tar jeg for meg hva som står i Rammeplanen og ulike Stortingsmeldinger om friluftsliv og utetid, før jeg går inn på ulike temaer som kan være med på å påvirke barnehagelærerens valg om å dra på tur, slik som barns medvirkning, organisering og rutiner og foreldremedvirkning.

2.1 Ettåringen

Toddlerne er ordet Gunvor Løkken (Løkken, 2004) bruker om ett- og toåringen. Hun bygger mye av sin tenkning på Maurice Merleau-Ponty. Han snakket om at kroppen er noe man er, ikke noe man har. Barnet forstår verden kroppslig ved at de har en før-språklig bevissthet og en før-tenkt bevissthet. Det kroppslige er både følelser, intensjoner og bevissthet (Sandvik, 2006). Også Lundhaug og Neegaard (2013, p. 86) snakker om å ha det at barn lærer gjennom kroppen som utgangspunkt, og at det innebærer at barnehagelæreren bør legge opp til aktiviteter som gir mulighet til å lære gjennom å bruke kroppen og sansene.

Anne Greve (2009, pp. 22-23) skriver at da Løkken lanserte begrepet toddlerne var det et klart behov for det, men at tiden nå er inne for å ikke skille ut aldersgruppen 1-3 år som noe særskilt begrepsmessig. Hun begrunner blant annet dette med at alle er kroppssubjekter som er forankret i verden, som opplever og erfarer på en måte som er tilgjengelig og hensiktsmessig for oss, uavhengig av alder. Jeg velger i min oppgave å bruke begrepet ettåringen eller de yngste barna da jeg mener at toddlerne er et mye videre begrep enn ettåringen, og samtidig så brukes både småbarn, de yngste, de minste og toddlerne om 1-3 åringen i litteraturen jeg har brukt.

Det er viktig at barnehagelæreren har god kunnskap om hva ettåringen trenger for å få en god hverdag i barnehagen. Ninni Sandvik (2006, p. 7) skriver det slik:

Å arbeide med barn under tre år krever et kvalifisert personale, mennesker som har formell og erfaringsbasert kunnskap og innsikt, og som har mot, kraft og lyst til å arbeide med akkurat disse barna.

De yngste barna er kroppslige og har behov for å få være i bevegelse. Bevegelse er kanskje deres sterkeste uttrykksform. Det å oppleve nye impulser ligger innebygd i barnas natur og barn elsker å utforske alt som er nytt. (Hagen & Lysklett, 2013). I delprosjektet *Blikk for vandring, etnografi til fots med de yngste barna*, har Anne Myrstad og Toril Sverdrup forsøkt å undersøke hvordan de yngste barnas vandringer gjenspeiler vilkårene i omgivelsene. De trekker fram det de har valgt å kalle for *første-fots-erfaringer*. Begrepet sier noe om at barn på en direkte og umiddelbar måte erfarer og engasjerer seg i verden gjennom kropp og bevegelse. De to eksemplene de kommer med i artikkelen er tatt fra innemiljøet, men beskriver episoder basert på voksnes tilgjengelighet og mulighetene til å bevege seg som også kan knyttes opp mot utemiljøet og tur (Myrstad & Sverdrup, 2016).

Musatti og Mayers(2011) referert til i (Myrstad & Sverdrup, 2016, p. 113) sin forskning viser at når de ansatte sitter på gulvet over tid, har dette en samlende effekt på barna og stimulerer både til lek, utforskning og gjensidig samspill og at det de kaller rastløs vandring blant barna blir redusert.

2.2 Trygghet og tilknytning

Flere forskningsstudier som har blitt gjort de siste årene, har vist at barn kan få stressreaksjoner av å være i barnehagen. I flere av studiene har cortisolnivået blitt målt, og funn viser at det hos enkelte barn har vært et forhøyet nivå av cortisol gjennom hele dagen, noe som tilsvarer at barna befinner seg i en tilstand av forhøyet stress dagen igjennom. Normalt er cortisolnivået høyest om morgenen og lavest ved leggetid. Drugli viser til at Geoffroy mfl (2006) referert til i (Drugli, 2014, p. 63) har gjennomført flere studier hvor de har målt stressnivået og at en av hovedkonklusjonene var at lav kvalitet i barnehagetilbudet er forbundet med forhøyet stressnivå. Hun skriver videre at ved positiv relasjon til en voksen som er en trygg base, som er tilgjengelig og omsorgsfull, vil forhindre at stressnivået vil bli forhøyet i løpet av barnehagedagen. Drugli sier også at jo mer barnehagene styrer og organiserer, jo mer skeptisk bør foreldrene bli. Det viktigste i begynnelsen er trygghet og de hverdagslige rutinene, og hun mener ettåringen ikke har noe utbytte av å gå lange turer i et ukjent miljø (Jonassen, 2014).

Stressreaksjoner kan defineres som tilstander av midlertidig tap av fysisk og psykisk likevekt og stress utløses både innenfra og utenfra. Innenfra kan det være savn av foreldre, mens det utenfra kan være nye skremmende situasjoner hvor en ikke har støtte eller hjelp til å forstå det som skjer. Funksjonen til de voksne vil da være å filtrere det som kommer fra omverden, slik at intensitet, tempo og varighet kan svare til det enkelte barns modenhet og ikke utløse altfor sterke stressreaksjoner (Abrahamsen, 2015, p. 30).

Tilknytning handler om gode følelser, men også like mye om å hjelpe barn med vanskelige følelser og støtte dem i utforskning og lek. Alle barn er født med behovet for å utforske og mestre omgivelsene, i tillegg til behovet for tilknytning. Behovene henger sammen, og barnet trenger å føle seg trygt for å kunne utforske. Under utforskning kan behovet for nærhet og tilknytning bli framtrepende igjen, ved at barnet kan bli trøtt, sliten og redd (Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016).

Winnicott beskriver det som å ”gi verden i små doser” til barna. Det handler om at dosene ikke skal være for store, men de kan heller ikke være for små. Det er viktig å gradvis utvide verden for barna slik at gleden ved å utforske og undre seg og det å være en del av et fellesskap, stimuleres og holdes ved like. Winnicott referert til i (Abrahamsen, 2013, p. 74).

Röthle legger vekt på tryggheten som en forutsetning for at barn skal kunne gi seg hen til leken. Ved at de voksne er tilstede med både fysisk nærhet og psykisk tilgjengelighet, kan barn våge å leke. Det er også av betydning at de voksne sprer seg på uteområdet, da de yngste velger å oppholde seg der de har visuell kontakt med de voksne. (Röthle, 2013).

Også Drugli (2014, p. 47) hevder at utforskningen av miljøet vil fungere best om barnet blir ledet og hjulpet av en voksen som det er trygg på. Det er de voksnes ansvar å vekke interessen for å utforske og undersøke hos barn som ikke automatisk tar for seg av de mulighetene barnehagen tilbyr. (Sandvik, 2006).

Neegaard (2013) trekker fram trygghetssirkelen og det å ha en trygg base som utgangspunkt for barns friluftsliv. Trygghetssirkelen viser oss hvordan de grunnleggende behovene henger sammen. Den nedre delen av sirkelen representerer barnets tilknytningsbehov, mens den øvre delen av sirkelen viser barnets utforskertrang og selvstendighet. På sidene er det to hender den nederste symboliserer en trygg havn, mens den øverste handler om at den voksne er en trygg havn. Barnet vil bevege seg rundt i Trygghetssirkelen i små eller store runder alt etter hva barnet har behov for ((Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016, p. 18).

2.3 Friluftsliv, utelek og nærmiljø

Å være ute i naturen kan skape mange gode opplevelser, og det snakkes mye om helseeffekten av å være ute. Naturen har også et unikt miljø som kan skape mange gode sanseopplevelser og førstehåndserfaringer. Gibson(1973) referert til i (Fjørtoft, 2013) introduserte begrepet *affordances* som handler om hvilke muligheter barnet ser og hvilke muligheter miljøet har å tilby på bakgrunn av det barnet ser og opplever.

I Meld.St.18 (2015-2016) står det at barnehagen er en viktig arena for å etablere gode friluftsvaner, og at friluftsliv og utelek har en sentral plass i norsk barnehagetradisjon.

Undersøkelser viser at de fleste barnehager jobber mye med rammeplanens fagområde Natur, miljø og teknikk, og at dette er et av de fagområdene som blir mest vektlagt. Sandvik (2006, p. 29) peker på at det for småbarn ikke finnes noen spesifikke fagområder, bare liv. Og videre sier hun at om vi tenker denne tanken fullt ut, så kan det hende at fagområdene trer fram som sider av livet og verden enn som fagområder. Dette kan være noe å ta med seg når en skal jobbe med de aller yngste i barnehagen.

Å være på tur i naturen kan begrunnes fra både Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011) og Barnehageloven (2005). I Barnehageloven står det blant annet at:

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen (§ 1. Formålsparagrafen)

Noen av punktene som står i Rammeplanen er:

- (...) barnehagens skal bidra til at barna får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider (p. 41)
- (..)aktiv bruk av natur og nærmiljø gir mange muligheter (p. 41)
- (..)utvikler glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og får en forståelse av hvordan en bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen (p. 42)
- (..)oppleve naturen og undring over naturens mangfoldighet (p. 45)
- (..) opplever glede ved å ferdes i naturen og får grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen (p. 45)
- (...) for å arbeide i retning av disse målene må personalet sørge for god planlegging og fleksibel tilrettelegging og utnyttelse av det fysiske miljøet, og vurdere hvordan nærmiljøet kan supplere barnehagens arealer til ulike årstider. (p. 42)

(Horrigmo, 2013) skriver at nærmiljøet er det som ligger nær oss og omkranser der vi holder til. Hun skriver videre at en praktisk måte å avgrense området på, er å gå ut fra barns egen aksjonsradius, det vil si hvor langt barnet kan bevege seg på egen hånd. Horrigmo trekker fram to intensjoner når en skal kartlegge nærmiljøet, den ene som går på å levendegjøre en lokalitet og den andre som går på erfaringsgrunnlag for samfunnsmessig læring. Den første går ut på at når barna får tilgang til nærmiljøet og lokalsamfunnet kan en være med på å gi barna verdifulle opplevelser som skaper tilhørighet til området. Barna og barnehagen kan selv være med på å skape en kultur i nærmiljøet. Dette kan også skape engasjement hos foreldrene som får se de leirplassene barnehagen har med lavvoer, gapahuk og kanskje lagde naturleikeplasser. Den andre intensjonen handler om at barna skal få kunnskap om hvilke muligheter nærmiljøet og området har å by på av ulike aktiviteter. Det å opparbeide seg kunnskap og brukskompetanse om hvordan kulturen fungerer i lokalsamfunnet er viktig. Bruken av nærmiljøet handler også om bruken av naturen og det å utforske og undre seg sammen med både barn og voksen.

I følge (Moen, 2011) kan også barna få et innblikk av hva som skjer i nærmiljøet når de er innenfor barnehagens gjerde. Å ha et uteområde som er avdelt slik at de yngste barna har et eget uteareal slik at de ikke blir passivisert av de største barnas aktivitet er viktig. Spesielt er dette viktig der det er mange avdelinger eller baser (Thorbergsen, 2012).

Dersom barn føler trygghet og gradvis får utviklet motoriske ferdigheter og evnen til å observere, så vil de også utforske omgivelsene og gradvis utvikle seg på det området de beveger seg på. Etter som barna blir tryggere på det avgrensede området innenfor barnehagens gjerde, vil de begynne å kjede seg dersom de ikke blir presentert for noe nytt og spennende. Barna vil undre seg over og bli nysgjerrige på hva som befinner seg utenfor barnehagens gjerde (Grimeland, 2012).

De yngste barna har et iboende behov for bevegelse og om miljøet innbyr til aktivitet fra et barneperspektiv vil også barna være aktive, også de yngste barna som er tilstede her og nå. Det er ofte gode muligheter til aktivitet i nærområdet og at det ikke er det store området som trengs for aktivitet når en er liten. Et område på 30x30 meter er ofte mer enn stort nok for at de yngste barna skal kunne utforske og finne utfordringer i følge Hagen og Lysklett (2013).

2.4 Motorisk utvikling

Motorikk består av mange faktorer, men jeg velger kun å gå inn på motorisk utvikling og ulike definisjoner på dette.

Motorisk utvikling har stor betydning for barn og spesielt for de aller yngste. Når barn er mellom 1 og 2 år er det en rask utvikling i motorikken og de lærer mange nye bevegelser. (Hagen & Lysklett, 2013, p. 148). Motorikk er vanskelig å definere fordi det omfatter alt som har med bevegelsene våre å gjøre. Haywood (1993 p.7) sitert i (Sigmundsson & Pedersen, 2000, p. 15) definerer motorisk utvikling som ”den sekvensielle, kontinuerlige, aldersrelaterte prosessen hvor et individ avanserer fra enkle bevegelser til kompliserte motoriske ferdigheter. En enklere definisjon er ”endring i motorisk atferd over tid”. Mange forskere velger å gå bort fra motorikkbegrepet og velger heller å bruke ”bevegelse” eller ”human movement”. (Sigmundsson & Pedersen, 2000). I denne oppgaven vil jeg ta utgangspunkt i motorisk utvikling som endring i motorisk atferd over tid, siden jeg ikke går noe særlig i dybden på de ulike begrepene som omhandler motorikk. Samtidig vil nok begrepene bevegelse og motorikk gå litt over i hverandre.

2.5 Barns medvirkning

I 2005 ble barnehageloven revidert, og en ny bestemmelse om barns rett til medvirkning kom med. Den er formulert slik:

§3 Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet (Barnehageloven, 2005)

Å medvirke blir blant annet forklart som ”å assistere, bidra, gjøre sitt, ha en finger med, hjelpe, spille inn, spille en rolle, være med”. (Synonymordboka)

Å ha rett til medvirkning handler om at alle er en del av et fellesskap hvor man må vise respekt og inkludere andre, uansett meninger og holdninger. Det handler om hvordan vi lytter til og respekterer hverandre og samhandler sammen. Berit Bae skriver at det å ta barns medvirkning på alvor handler om å anerkjenne barns uttrykk og bekrefte dette på en måte som får barnet til å føles seg betydningsfull i fellesskapet (Bae, 1996). Når det handler om de yngste barna i barnehagens rett til medvirkning handler det om at de må ha voksne rundt seg som har evne til å fange opp barnas kroppslige og verbale uttrykk. Ninni Sandvik (2006, p. 20) skriver at medvirkning og innflytelse handler om å sette spor for seg selv. Ved at man setter sine egne spor i omgivelsene, erfarer man at man er noen og at man kan gjøre noe for

sitt eget liv. Å legge merke til barnet som kropp, og å lytte til lyder og ord krever trening, koblet med vilje og evne til å se (Sandvik, 2006, p. 15).

Lysklett (2013, p. 187) skriver om det som er kjent som ”den døde mus pedagogikk” som handler om at ved hjelp av det barna finner i naturen og assosiasjoner rundt dette, kan man formidle både kunnskap og skape engasjement hos barna. Det handler om å stoppe opp, være tilstede i det som skjer, og legge til side de planene man har lagt.

2.5.1 Definisjonsmakt og anerkjennelse

I forbindelse med barns medvirkning så synes jeg det er viktig å ta med noe om de voksnes definisjonsmakt. Berit Bae (1996) skriver at vi voksne er i en mektig posisjon vis-a-vis barn når det gjelder deres opplevelser av seg selv. Dette gjelder spesielt i arbeide med de yngste barna i barnehagen. Vi som voksne må være bevisste det ansvaret vi har som voksen i relasjon med barnet. Møter vi barnet gjennom en anerkjennende væremåte utvikles barnets selvbilde og selvstendighet. Men den kan også brukes på en måte som gir barnet lite selvtillit og tro på seg selv. Dette er det viktig å være bevisste i vår relasjon med barn. Voksne står i en posisjon der vi kan sette ord på barnets handlinger og opplevelser. Anerkjennelse vil si å gi den andre rettigheter over sine egne erfaringer, opplevelser, handlinger og tanker. Det handler ikke om at vi må være enige, men at vi viser forståelse for de opplevelsene og tankene den andre har.

2.6 Barnehagens kultur, rutiner og organisering

Abrahamsen (2015) stiller spørsmål om det legges for stor vekt på overføring av tradisjon når det gjelder regler og rutiner og om de faste aktivitetene kan sette hindringer i veien for nye ideer og andre måter å bruke tiden på. Johansson mfl(2014) referert til i Abrahamsen (2015) viser til det de kaller for effektivitetskrav og at dette kan påvirke prioriteringen av andre verdier som samspill og kommunikasjon med barna. Også Alvestad (et al., 2014) referert til i (Winger, Gulpinar, & Hernes, 2016, p. 15)reiser det samme spørsmålet om all den tid som går med til organisering og logistikk går på bekostning av interaksjon og samspill med barna. De yngste barna i barnehagen har både sovetid og bleieskift som er en del av dagsrytmen på en småbarnsavdeling. Dette krever planlegging og kan skape utfordringer i barnehagehverdagen. Haugen (2013) sier at det handler om skape et godt miljø for ettåringen, hvor sansing og opplevelser står i sentrum gjennom gjensidig tilpasning av barnets egen rytme og strukturen i barnehagen. Hagen og Lysklett (2013, p. 157) skriver at grunnleggende behov

som mat og søvn kan organiseres ute, og viser til en barnehage som hadde besøkt Dronning Mauds Minne Høgskole, som hadde reist en lavvo hvor barna sov, mens personalet satt utenfor og hadde pause. De sier videre at bleieskift og uteaktivitet handler om øvelse og gode rutiner.

I St.Melding 19- Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen (2015-2016, pp. 33 - 36) Står det at ”*personalet må skape en dagsrytme som er gjennomtenkt og fleksibel, som gir god tid til lek, som ivaretar barns rett til medvirkning og barns behov for hvile, ro og tilbaketrekning*”. Videre står det at de yngste barna krever en annen form for oppmerksomhet, kontakt, skjerming og tilrettelegging for gode samspillsopplevelser i barnehagedagen enn det de litt eldre barna gjør. Mens det i (St.Meld.18, 2015-2016, p. 77) står at viktige forutsetninger for tilrettelegging for gode uteopplevelser for de yngste barna i barnehagen er fleksibilitet, individuell tilpasning og høy voksentetthet.

2.7 Foreldrenes medvirkning

Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om og begrunnelse for barnehagens virksomhet og invitere foreldrene til medvirkning. (...) Barnehagen må være lydhør for foreldrenes forventinger og ønsker både som enkeltpersoner og gruppe. (Kunnskapsdepartementet, p. 20)

Det er viktig med god kommunikasjon mellom foresatte og barnehagen, og det er av betydning at foresatte føler seg lytta til i det daglige. For at ettåringer skal bli trygge i barnehagen og få en tilknytning til personalet, er det viktig at også foreldrene føler seg trygge i barnehagen. Det krever respekt, lydhørhet og innsikt å møte foreldre fra ulike kulturer. Det krever at de ansatte er trygge på sin egen kompetanse og bevisste og tydelige i egen yrkesrolle. (Meld.St.24, 2012-2013, p. 89)

3.0 Metode

Metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Metoden vil være et redskap som skal hjelpe meg til å bringe fram kunnskap på det jeg ønsker å undersøke, den skal hjelpe meg til å samle inn data og informasjon jeg trenger til å svare på problemstillingen. (Aubert (1985 s.196) sitert i (Dalland, 2017, p. 111)

3.1 Valg av metode

Det finnes ulike former for metode, og valg av metode avhenger av hvilket resultat en ønsker. Dalland (2017) skriver om to hovedtyper metoder: kvalitativ og kvantitativ metode.

Kvantitative metoder er innbefatter tall og er målbare slik som for eksempel et spørreskjema, mens med en kvalitativ metode går en mer i dybden og tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle, slik som intervju. I kvantitative metoder har man ofte mange informanter og en søker målbare svar, mens man i kvalitative metoder ofte har få informanter. I denne oppgaven har jeg valgt en kvalitativ forskningsmetode med intervju for å få svar på min problemstilling. Grunnen til at jeg har valgt kvalitativ metode er at jeg ønsker å gå i dybden for å finne ut hva de utvalgte barnehagene vektlegger når de skal begrunne valget om å dra på tur eller ikke med ettåringene for både seg selv og for foreldrene.

3.2 Intervju

Siden det er den pedagogiske begrunnelsen jeg ønsker å finne ut av, føler jeg at intervju er den beste metoden hvor jeg kan gå i dybden og forsøke å få tak i synspunktene og erfaringene fra mine informanter. Jeg har valgt å sette opp intervjuguiden min med få, åpne spørsmål, med mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål. Jeg har valgt et semistrukturert intervju, som også kalles for delvis strukturert intervju, som metode. Et semistrukturert intervju vil si at det er mulighet til å spørre om eventuelle ting jeg lurer på underveis i samtalen, det å kunne stille oppfølgingsspørsmål. Det blir mer en samtale mellom forsker og informant, der forskeren fører samtalen ((Bergsland & Jæger, 2014, p. 71)

Jeg ønsker å trekke inn ulike elementer som kan ha påvirkningskraft på de valgene som blir tatt slik som barns medvirkning, foreldrenes medvirkning, trygghet og tilknytning og rutiner. Intervjuguiden min (vedlegg 1) består av fem hovedkategorier med underspørsmål og hvor jeg i tillegg har satt opp noen punkter som jeg selv hadde i tankene da jeg formulerte spørsmålene. Når en skal bruke intervju som metode, er hovedpoenget å få svar på de

spørsmålene som blir stilt. Det er derfor viktig at jeg som forsker har en teoretisk forståelse av fenomenet som skal undersøkes for å kunne stille gode og viktige spørsmål (Dalland, 2017). Intervjuene ble dokumentert med lydopptaker, for å så å bli transkribert i ettertid. Dette ble gjort slik at jeg kunne ha fullt fokus på intervjuobjektet under intervjuet og fokusere på det som ble sagt. For å forsikre meg om dette var godkjent av intervjuobjektene laget jeg et samtykkeskjema (vedlegg 2) som de skrev under på før intervjuet startet. Her fikk de også informasjon om at intervjuet var frivillig og at de til enhver tid kunne trekke seg fra intervjuet. Samtykkeskjemaet ble også sendt til informantene på forhånd.

3.3 Presentasjon av informanter

Jeg valgte å gjennomføre intervju av fire barnehagelærere siden det var den pedagogiske begrunnelsen jeg er ute etter, og jeg tenker at en barnehagelærer har mest kompetanse på å utdype begrunnelsene som blir brukt for å kunne ta et valg. På forhånd hadde jeg noen tanker på hvordan jeg skulle velge ut informanter. Jeg vurderte å ta kontakt med naturbarnehager og ordinære barnehager for å kunne se om det var noen forskjell, jeg vurderte også om jeg skulle se om det var noen forskjell på privat og kommunal barnehage. Jeg endte tilslutt opp med to strategiske valg ved å velge en barnehage jeg visste var mye ute på tur, også med de yngste barna, og en barnehage jeg visste hadde en annen tilnærming på utetiden. Den andre valget jeg gjorde var at jeg valgte ut informanter som jobber på aldersinndelt avdeling, og da på ettårsgruppe, eventuelt med overvekt av ettåringer. Den første kontakten jeg hadde med mine informanter var via mail. Jeg sendte ut forespørsel til flere, og måtte endre litt da to av de jeg hadde tenkt å intervju ikke hadde tid. Informantene mine kommer fra to private barnehager og to kommunale barnehager i tre ulike kommuner. Jeg bruker informant 1,2,3 og 4 i oppgaven slik at informantene mine er anonymisert. Alle intervjuene ble gjennomført i rolige omgivelser der hvor det ikke var andre som kunne bryte inn, de fleste intervjuene ble gjennomført i informantenes barnehage, mens et intervju ble gjennomført på et nøytralt sted.

3.4 Feilkilder og etiske betraktninger

Validitet handler om gyldigheten til funnene og om hvor relevant de er i forhold til problemstillingen som skal undersøkes, mens reliabilitet handler om troverdigheten til forskningen. (Bergsland & Jæger, 2014, p. 80) Alle mine informanter jobber som barnehagelærer på aldersinndelt ettårsavdeling, noe som gir relevans for funnene. Dette er

bare et lite utvalg av informanter, slik at dette ikke nødvendigvis representerer et generelt og helhetlig bilde av alle barnehager. Ved at jeg har brukt lydopptaker og transkribering gir dette en styrke i forhold til å gjengi datamaterialet.

På forhånd hadde jeg informert om at jeg ønsket å bruke lydopptaker i intervjuet, noe jeg også fortalte da jeg møtte mine informanter. Alle mine informanter er anonymisert og de fikk informasjon om dette på samtykkeskjemaet sammen med informasjon om at deltakelsen var frivillig og at de kunne trekke seg når som helst. (vedlegg 2) Dalland (2017, p. 106) skriver at det er anbefalt å ha skriftlig samtykke slik at en kan ha noe å gå tilbake til om det skulle oppstå tvil eller uenighet.

Jeg hadde som tidligere nevnt en førforståelse av hva jeg la i det å dra på tur med ettåringen, men holdningen min for intervjuene var ikke å understreke at jeg hadde rett, men heller å undersøke om mine oppfatninger og erfaringer stemte, og å få en økt forståelse for hva pedagogen vektlegger i arbeidet. Som nevnt tidligere, har jeg endret oppfatning i løpet av årene, noe som også gjør at jeg har erfart at det er ulike nyanser ut fra hva en ønsker å vektlegge og at det ikke er noe fasit svar. Alle mine informanter var klar over at jeg hadde en viss erfaring fra barnehagehverdagen før jeg begynte å intervjuer. Dette kan være med på å påvirke hvordan jeg tolker noen av svarene, ved at jeg har en forståelse for hva de snakker om, uten at det nødvendigvis trenger å bety at det er samme forståelse som informantene. Jeg valgte å sende ut intervjuguiden til mine informanter fordi jeg ønsket gjennomtenkte svar på mine spørsmål. Jeg hadde egentlig ikke tenkt å sende den på forhånd, men da jeg fikk spørsmål fra en av informantene om jeg kunne gjøre dette, trakk jeg en konklusjon om at dette var noe jeg kunne gjøre for å få enda mer gjennomtenkte svar. En konsekvens av dette kan være at de kunne oppdatere seg på litteratur før jeg gjennomførte intervjuene, slik at det ikke ble deres egne tanker som ble fortalt. En annen feilkilde kan være selve kommunikasjonsprosessen i intervjuet, informantene kan feiltolke spørsmålet og jeg som intervjuer kan misforstå svarene (Dalland, 2017).

3.5 Analyse av datamateriell

Etter at jeg hadde gjennomført intervjuene transkriberte og analyserte jeg samtalene jeg hadde tatt opp. Jeg organiserte funnene mine i kategorier. Kategoriene jeg satt igjen med i etterkant var de samme som jeg hadde kategorisert spørsmålene mine i intervjuguiden. Å ta utgangspunkt i de kategoriene som allerede er benyttet i forbindelse med intervjuguiden, kan by på problemer ved at en kan ende opp med alt for brede kategorier eller at kategoriene blir

forhåndsdefinerte og at de derfor ikke byr på ny kunnskap (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2010, p. 167). Jeg valgte også å lage et stikkordsregister for enkelte ord som gikk igjen i intervjuene, som informantene trakk fram som ekstra viktig, eller som jeg beit meg ekstra merke til i analysearbeidet. De kategoriene jeg ønsker å gå inn på er: 1) hva legger barnehagelæreren i det å være på tur? 2) tur med ettåringene knyttet opp mot trygghet og tilknytning 3) foreldrenes medvirkning 4) barnehagens rutiner og organisering 5) barns medvirkning.

Etter at jeg hadde intervjuet den siste informanten min, var det et spørsmål som var litt uklart; hva legger mine informanter i det å være på tur i barnehagesammenheng? Jeg hadde en klar tanke på hva jeg selv la i det å være på tur, men da jeg sammenlignet svarene, var svarene såpass forskjellige at jeg ønsket å finne ut hva mine informanter legger i det å være på tur. Jeg sendte derfor en mail til alle mine informanter om de kunne svare meg på hva de la i det å være på tur i barnehagesammenheng, alle mine informanter svarte. Dette burde ha vært inngangsspørsmålet mitt slik jeg ser det. Derfor presenterer jeg dette først.

4.0 Mine funn

I dette kapitlet vil jeg presentere de funnene jeg fikk fra intervjuene. Jeg vil bruke de kategoriene jeg brukte i selve intervjuet, slik at det blir en naturlig oppbygning.

4.1 Hva legger du i det å dra på tur i barnehagesammenheng?

Informant 1:

Å dra på tur i barnehagesammenheng sammenheng vil jeg si er halve turen å planlegge rundt turen og få barna til å glede seg, og føle at de er med å bestemmer hvor og hva vi skal på tur. Det at de får bruke naturen og får dra til de samme plassene og fortsette den gode leken de startet på sist tur. Og jo tidligere en kommer seg på tur sånn at barna tidlig får et eierforhold til plassen og at vi voksne er med å skape den gode leken på tur med småbarn. Og det å se hvordan de leker og blir uavhengige av oss voksne er fantastisk. At vi bare er støttespillere som bidrar observerer og hjelper ved behov.

Informant 2:

Ofte når man går på tur med de minste i barnehagen blir turen til mens vi går. Det er viktig å ta initiativene til de små og gi de rom for undring og filosofering underveis. Som voksen er det viktig å være tilstede og undre seg sammen med barna. I barnehagen har vi en filosofi om at hvert enkelt barn har krav på å bli sett, hørt og bekreftet hver dag! Dette jobber vi ut i fra hele tiden også ute på tur. Viktig å ta utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger og stimulere dem til å oppleve med alle sanser, iaktta og undre seg over det vi ser. Ikke sikkert turen blir så lang, kanskje kommer vi ikke fram dit vi voksne hadde tenkt på forhånd!

Informant 3:

Å dra på tur med de yngste i barnehagesammenheng er for oss det å tusle på egne ben i kort avstand fra barnehagen, på undre tur og for å bli kjent med enkle "regler" for hvordan oppføre seg hvor det kan kjøre biler osv., og deg å bli kjent med nærmiljøet. Ellers trille tur (sansetur) i områdene rundt barnehagen eller litt lengre unna for sanselige opplevelser. Det å bruke vogn for å komme seg til egnet tumble/motoriske plasser for de yngste...

Informant 4:

Å gå på tur tenker jeg er å se hvilke forutsetninger barna har, både til å bevege seg og utholdenhet! Tur skal være på barnas premisser, ikke de voksnes. Å gå på tur kan bare være å utforske områder av uteområdet som barna ikke har sett ennå. Det tenker jeg er tur for dem. Barn trenger først å fremst trygghet for å kunne ha utbytte av å utforske.

4.2 Tur med ettåringene knyttet opp mot trygghet og tilknytning

3 av mine informanter sier at de drar på tur det første halve året i barnehagen.

1 av mine informanter sier at de ikke drar på tur før etter nyttår med ettåringene, hvor informant 3 sier at de allerede var på tur i uke 2 med noen av barna. Hun snakker om det å ta med det hun kaller for "barnehagebarna" på tur i begynnelsen. Hun utdypet ikke hva hun la i det med "barnehagebarn", men min forståelse for bruken av det begrepet, ut fra egen erfaring og dette intervjuet, er at hun mener de som virker trygge og som virker til å klare å aktiviseres både ute og inne. Alle mine informanter begrunner valg av når de drar på tur med trygghet og tilknytning. Undring og utforskning av nærområdet blir trukket fram som begrunnelse for å dra på tur. Informant 3 nevner i tillegg sanseopplevelser, førstehåndserfaringer og den motoriske utviklingen som pedagogisk begrunnelse. Hun sier også at de velger bort turen i begynnelsen om de er den eneste avdelingen som er ute på uteområdet, men at det ofte blir en trygghet å dra utenfor barnehagen om det er flere barn på uteområdet og at barnegruppa da blir mer harmonisk. Hun legger vekt på at det er viktig at barna drar på tur sammen med voksne de er vant til å være i nærheten av. Hun sier at barnehagen ligger i et stort boligområde hvor det er mye gravearbeid, ballbinger, skog og lekeplasser som er fine å dra på tur til.

Informant 4 som sier at de ikke drar på tur før etter nyttår, sier også at når de først drar på tur, så holder de seg først og fremst innenfor barnehagens område. Hun sier at det er forskningen om barns stressnivå og påvirkningen av tidlig barnehagestart, som ligger til grunn for de valg og prioriteringer deres barnehage har gjort. Her trekker hun fram May Britt Drugli. Hun sier også at det er viktig å tenke på at det er: "*barnas behov som skal ivaretas, og ikke personalets*".

2 av mine informanter snakker om at flere av barna kan virke utrygge på uteområdet til barnehagen, spesielt når det er flere og eldre barn tilstede. De snakker begge da om at det ble en trygghet å dra utenfor barnehagens gjerde sammen med de voksne de var trygge på.

Informant 2 sier

i utetiden ser vi ofte at barna blir utrygge ute det første halve året, og derfor har vi funnet ut at når vi ser at etter en kort stund at de blir utrygge, så finner de roen ved å bli satt i vognene og gå en liten runde.

Informant 3 sier at de er på tur 2-3 ganger i uka, og om de har muligheten til det, så går de gjerne på tur hver dag. De tre andre informantene sier at de har en turdag i uka, også den barnehagen som ikke drar på tur det første halve året sier at de har en turdag i uka etter jul.

4.3 Foreldrenes medvirkning

Informant 4 sier at hun føler at det ofte er et press fra foreldrene om at de skal gå på tur og at det hele tiden skal være noe som skjer. Hun forteller at hun er bevisst det å kunne synliggjøre at det er mange opplevelser som kan skje ute på uteområdet også. Hun bruker mye billedokumentasjon for kunne synliggjøre hvor mye som faktisk skjer i en barnehagehverdag, selv om de ikke er på tur utenfor barnehagens gjerde.

De tre andre informantene sier at foreldrene har muligheter til medvirkning når det gjelder tur, men at det er sjeldent foreldrene sier noe. De merker at foreldrene er positive når de sier at barnehagen har vært på tur, men at det ikke virker som at de er så opptatte av hvor de drar på tur.

Informant 3 sier at de gir beskjed til foreldrene på det første foreldremøte, som blir gjennomført før barnegruppa starter i barnehagen, om at de har medvirkning i barnas hverdag. Hun sier også at hun føler det er viktig å kunne fortelle hvorfor de har med vogn på tur og at det ofte hender at barna sitter i vogna.

4.4 Barnehagens rutiner og organisering

I utgangspunktet hadde jeg dette som ulike kategorier i intervjuguiden min, hvor en kategori var barnehagens rutiner, kulturer og verdier og den andre var organisering. Siden flere av svarene lå nært knyttet opp til hverandre på disse to kategoriene, velger jeg å se svarene samlet under en kategori. Det kom lite eller ingenting fram om barnehagens kulturer og verdier, og det ble derfor også naturlig å droppe dette i drøftingen.

Alle de tre informantene som drar på tur den første tiden, nevner at de har med vogn på tur. Både informant 1 og 3 sier at de ofte merker at barna er tryggere når de sitter i vogn enn når

de er ute av vogna. Vogna blir et framkomstmiddel, og når de kommer fram til turmålet så får de lov til å gå selv. Ofte er det de barna som ikke går enda som blir sittende i vogn, men alle får lov til å røre seg når de kommer fram uansett om de går eller ikke.

To av mine informanter trekker fram det med bemanning når det gjelder organisering av turer. Informant 2 sier at de har lærlinger innom annenhver uke, og at de ofte setter opp turdager til disse ukene slik at de er flest mulig voksne. Hun legger også til at en av grunnene til at de organiserer med vogn er på grunn av trafikksikkerhet, da de har bilvei på deler av veien til turområdet de bruker.

Alle informantene sier at i forhold til rutinene til barnehagen så er det kun dagsrytmen som gjør at de drar på tur når de drar på tur, som er mellom frokost og lunsj og at det påvirker lengden på turen. Informant 1 forteller at hun skulle ønske at det var mer tilrettelagt for å legge barna på tur, da tenker hun spesielt på vogner som er behagelige for barna å sove i. Hun trekker også fram at det blir litt stress når de må tilbake til lunsj, og at hun gleder seg til det blir varmere i været slik at barna kan spise på tur, slik at gruppa ikke er så avhengige av å komme tilbake til barnehagen før spising.

Her trekker flere av mine informanter fram det med at de ikke spiser på tur den første tiden, både på grunn av urolighet i kroppen og at det ikke er så varmt i lufta enda. Uroligheten til barna kan ses i sammenheng med det kroppslige som Løkken (2004) sier kjennetegner ettåringen. Barn lærer gjennom kroppen og har behov for å være i bevegelse. Ut på tur er det enda flere ting å utforske, som gjør at det kan være utfordrende å sitte i ro nok til å få inntatt et måltid. Å bli vant til å være på tur, kan være greit før barnehagelæreren introduserer måltidet ute.

Informant 2 sier at de følger barnas rytme den første måneden, men at de etter den tid får barna inn i barnehagens rytme med felles sovetid. Dette begrunner hun med viktigheten ved at samspillet med de andre barna, at barna gjerne vil få med seg det som skjer og viktigheten med å spise sammen, fellesskapet ved måltidet.

Informant 4 sier at når de starter å dra på tur så er det tilknytning og trygghet som blir sett på som viktig verdi, og at de derfor tilpasser turene etter hverdagsrutinene som lunsj, bleieskift og sovetider. Hun sier også at de ofte deler opp gruppen etter alder og forutsetninger slik at de minste barna får utforske på sitt nivå. Hun snakker om bemanningen, hvor viktig den er .

Informant 1 og 2 sier at de fram til nå har hatt det samme turmålet til hele gruppa. Informant 1 sier at siden de har noen barn som legger seg tidligere enn andre, hender det at en voksen blir i barnehagen sammen med disse, mens resten drar på tur. Informant 3 sier at de starter turen sammen, og at de heller følger de barna som velger andre retninger. Hennes erfaring er at

barna er opptatte av hverandre og hva de andre gjør, slik at de ofte ender opp sammen uansett. Hun sier også at de har et barn som sover tidligere enn de andre, og at de løser dette med å ha med barnets egen vogn og at de pakker ned turklær slik at hun kan få med seg deler av turen når hun våkner igjen.

4.5 Barns medvirkning

Når jeg spør om barns medvirkning snakker alle om at de ofte setter opp turmål, men at de ofte ikke kommer dit de har planlagt, fordi det dukker opp noe av interesse hos barna.

Her snakket informant 1 om viktigheten av at barna får bestemme hvor de skal ende opp og lengden på turen. Hun nevner her den døde musens pedagogikk. Hun snakker også om at enkelte av barna virker tryggere i vogna og at de da må få sitte der og bli oppmuntret til å utforske utenfor vogna etter hvert. Hun nevner også at de voksne følger barna der de ønsker å utforske.

Informant 2 snakker om det at turen blir til mens de går, at de følger barnas initiativ. Det hun legger i det er at *”er de nede i en grøft og finner et eller annet, så prater vi om det”*.

Informant 3 forteller at de har turmålene barnehagene bruker, hengende på bilde ved spiseplassen. Ofte viser barna interesse for enkelt bilder og da er dette med på å påvirke turvalgene denne dagen.

Selv om informant 4 sier at barnegruppa ikke er på tur, så velger hun å svare fra når de har begynt å dra på tur. Hun peker på viktigheten ved å forsøke å ta barnas perspektiv. Hun kommer med et konkret eksempel som skjedde etter at de hadde begynt å dra på tur nå i år:

Et eksempel er da vi skulle gå til gapahuken, halvveis på turen fant vi en liten snøhaug. Vi stoppet da opp og lot barna få utforske og leke seg der i stedet for å dra barna videre til turmålet. Verdien i å stoppe opp og glemme turmålet var større”

5.0 Drøfting

I drøftingsdelen går jeg inn på funnene og henviser til teoridelen. Variasjoner og likheter mellom det informantene svarer vil på denne måten belyses ut fra både utsagn og teori. Jeg har valgt å dele inn i kategorier, men noe vil muligens flyte litt over i ulike kategorier.

5.1 Tur i barnehagesammenheng

Informant 1 snakker om hva hun legger i det å dra på tur uti fra hva som er viktig senere når det gjelder de større barna i barnehagehverdagen. Hun legger vekt på at det er viktig å begynne tidlig med å dra på tur slik at barna kan få et eierforhold til plassen. Dette er noe som kan knyttes opp mot det som står i St.Melding 18. (2015-2016) hvor det står at barnehagen er en viktig arena for å etablere gode friluftsvaner. Det kan også knyttes opp mot det Rammeplanen (2011) sier om at barnehagen skal bidra til at barna får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider og(...) til å utvikle og oppleve glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer. Det kan virke som at de tre informantene som drar på tur det første halve året, tar utgangspunkt i både Rammeplanen og Barnehageloven når de vektlegger det å dra på tur. Her står det blant at det skal være aktivt bruk av naturen og nærmiljøet, barna skal lære å ta vare på naturen, utvikle glede ved å bruke naturen og oppleve naturen. Læringsmulighetene er mange i naturen, og det pekes på i Rammeplanen (2011, p. 6) at barnehagen skal bidra til at barna får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider.

Her kommer informant 4 med en annen vinkling, hvor hun blant annet sier at det å gå på tur også kan handle om å utforske deler av uteområdet som ikke er blitt utforsket tidligere av ettåringene. Som Horrigmo (2013) skriver så er en måte å definere hva som er nærmiljøet er å gå ut fra aksjonsradiusen til barnet, som vil si hvor langt de klarer å gå på egen hånd. En ettåring går som regel ikke så veldig langt alene, og er i tillegg avhengig av tryggheten for å kunne utforske. For barnehagelæreren blir det viktig å vurdere og erfare hvor langt ettåringen kan bevege seg på egen hånd, og hvor det fortsatt blir en positiv opplevelse.

Også det å gå på utforskning inne i barnehagen kan være spennende mens alle de andre avdelingene er ute slik som Myrstad og Sverdrup (2016) beskriver når de skriver om første-fots-erfaringer.

Flere av informantene mine vektlegger det å bli kjent med nærmiljøet sitt når de velger å gå på tur. Informant 3 sier at barnehagen ligger i et stor boligfelt, hvor det er både gravearbeid, ballbinger, skog og lekeplasser. Og spesielt det å dra for å se på de gravemaskinene og

lastebilene som er i nærheten er veldig spennende. De har også bilder av de ulike turområdene hengt opp inne på avdelingen, der hvor de spiser, og velger ofte turene ut fra hvilke bilder som det er størst interesse ved. På denne måten vil ettåringene få et godt innblikk i hva som skjer og kunne få et eierforhold til nærmiljøet til barnehagen. Det kan være mye spennende å utforske for en ettåring, uten at en trenger å gå utenfor barnehagens gjerde. Noe også Moen (2011) trekker fram når hun sier at de kan få en opplevelse av hva som skjer i nærmiljøet også fra innsiden av gjerdet. Kanskje kan blant annet gravemaskiner og lastebiler observeres fra innsiden? Det kan også være en trygghet å skulle ha et gjerde mellom seg og det som skjer på utsiden. Gravemaskiner og lastebiler kan lage kraftig lyd og virke store når man kommer tettere innpå de, og da kan avstanden og inngjerdingen være en trygghet. For andre barn kan det igjen være så spennende å utforske litt nærmere hvordan en gravemaskin eller en lastbil ser ut. Her handler det om å se alle barna og deres behov for å kunne ta et valg som kan være det beste for både enkeltbarnet og for hele gruppa.

5.2 Tur med ettåringen knyttet opp mot trygghet og tilknytning

Alle mine informanter bruker begrunnelsen trygghet og tilknytning for når de velger å dra på tur. Men det er stor forskjell på når de drar på tur, informant 3 drar på tur allerede i uke 2 med de hun beskriver som trygge og som hun kaller for "barnehagebarna", mens informant 1 sier at de ikke drar på tur før etter nyttår. Det at mine informanter bruker trygghet og tilknytning for å definere når barna er klare til å dra på tur, men hvor variasjonene er store for når de drar på tur, kan knyttes opp mot om at alle barn er født med behovet for å utforske og mestre omgivelsene i tillegg til tilknytningsbehovet. Det kan være utfordrende å finne balansegangen for når et barn er trygg nok til å kunne bli introdusert for nye aktiviteter og nye steder, og dette er også veldig individuelt. Et barn som ikke er trygt klarer heller ikke å undre seg og utforske, og det kan hende at han/hun uttrykker frustrasjon eller bare vandrer rundt. (Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016)

En av de punktene som kom opp under intervjuene fra flere av informantene var det med utryggheten flere av barna viser under uteleken, og spesielt når det er større barn på uteområdet. Informant 2 sier blant annet at en av de vurderingene de voksne gjør er å sette barna i vogn og gå en runde utenfor barnehagens gjerde. Thorbergesen (2012, p. 45) skriver om at de yngste barna bør ha et eget uteareal slik at de ikke blir passivisert av de største

barnas aktivitet. Om barnehagen ikke har avdelt uteareal kan en måte å løse dette på være at de er ute når de større barna er inne, noe også informant 3 beskrev da hun sa at det hender at de velger bort det å dra på tur om de er alene på uteområdet. Men om en bruker det Winnicott gjengitt i (Abrahamsen, 2013) sier om å introdusere verden i små doser, kan en muligens si at det kan bli veldig mange ulike inntrykk ved at de både er ute på uteområdet og deretter rusler en tur utenfor barnehagens gjerde. Er det på grunn av at de voksne vil at barna skal være ute en lengre stund eller er det andre grunner til at de velger å gå en runde før de senere går inn? Det er av betydning å tenke at det er ikke hva som er viktigst for de voksne, men hva som er riktig for barna når vi skal tenke på hva som skal vektlegges når det handler om tur med de yngste barna. En tur kan fort bli en for stor dose, spesielt i starten.

Grimeland (2012, p. 13) sier at dersom barna føler trygghet og gradvis får utviklet motoriske ferdigheter og evnen til å observere, så vil de også utforske omgivelsene og gradvis utvikle seg på det området de beveger seg på. Ettåringen må lære å være ute, og da handler det om å gjøre det i små steg, da kan det hende at de er ute i 5 minutter en dag, og 1 time neste dag. Barn har ulike måter å vise sin utrygghet på, og selv om de sitter i vogna vil det da si at de er trygge? Er det nødvendig å dra på tur med ettåringen som så tydelig viser tegn på at han/hun ikke er trygg på uteområdet? Det at tre av mine informanter starter å dra på tur med ettåringene såpass tidlig, kan også ha en sammenheng med det som står i Meld.St. 18 (2015-2016) hvor det står at undersøkelser viser at fagområdet Natur, miljø og teknikk er et av de fagområdene som blir mest vektlagt. Det kan virke som at dette gjelder i tre av de barnehagene jeg intervjuet som alle har minst en turdag i uka. Tenker en slik som Sandvik (2006) peker på om at det for de yngste barna i barnehagen ikke finnes noen fagområder, bare liv, vil da innfallsvinkelen bli annerledes? Informant 4 sier at hennes barnehage har en annen tilnærming til dette ved at de ofte tar turer innenfor barnehagens gjerde den første tiden, slik at de kan bli trygge på uteområdet til barnehagen. Informant 4 viser til May Britt Drugli (2014) og det hun skriver om som omhandler stressnivået til barna den første tiden i barnehagen. De yngste barna trenger trygghet og tilgjengelige voksne, slik at de kan bevege seg rundt omkring i trygghetssirkelen (Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016). Kanskje er dette lettere om de er på uteområdet enn ute i naturen hvor arealet ofte er større og kan være mer uoversiktlig for en ettåring. Det kan bli mer uro blant ettåringen på uteområdet når det er flere barn tilstede, det kan være mindre oversiktlig og vanskeligere å se både de andre barna og de voksne, det er mer bevegelse både blant barna og de voksne. Det er mulig å trekke en parallell til det Musatti og Mayers (2011) referert til i (Myrstad & Sverdrup, 2016) sier om at når de voksne sitter på gulvet over tid så er det samlende på barna. Utearealet er større og mer uoversiktlig,

og så snart det kommer flere barn der, vil det bli enda vanskeligere for en ettåring å få oversikten. Den trygge rammen og samlende effekten er mer utfordrende enn på et større område. Sitter en voksen i sandkassa og leker sammen med noen barn, kan det være vanskelig for ettåringen som står bort ved porten å se den voksne. Dette kan også være en av grunnene til at noen av barna velger å sitte i vogna, fordi da blir det skapt mer kontrollerte former og litt lettere for barna å holde oversikt rundt seg. Et spørsmål man kan stille seg er hvordan stressnivået til ettåringen vil være av at han/hun blir tatt med ut fra avdelingen, til uteområdet og deretter satt i vogna for å trille en tur, og til sist inn på avdelingen igjen.

5.3 Foreldrenes medvirkning

Alle mine informanter er veldig klare på at foreldrene har medvirkning, men de tre informantene som sier at barnehagen er ute på tur det første halve året, forteller at foreldrene virker fornøyde med at de er på tur, men at det ikke virker som at de har så mange innspill på hvor de er på tur. Informanten som sier at barnehagen ikke drar på tur det første halve året forteller at hun føler at foreldrene ønsker at de skal gå på tur, og at barnehagehverdagen skal ha et innhold. Informant 4 er den som sier at hun føler presset fra foreldrene når det kommer til det å dra på tur, det er også den eneste av de barnehagene som er representert i min oppgave som ikke drar på tur det første halve året. Hun sier at for å begrunne sine og barnehagens valg om å ikke dra på tur så forsøker de å vise barnas glede og utbytte av å utforske barnehagen gjennom blant annet billeddokumentasjon. Som barnehagelærer er det viktig å fronte leken og verdien av dette, både verdien for barnet og for deres utvikling, og da er billeddokumentasjon en av måtene man kan bruke for å dokumentere dette for foreldrene. Informant 3 trekker her fram at de har et foreldremøte før barna begynner i barnehagen hvor de får informasjon om at de har medvirkning i barnas hverdag og at de er åpne for innspill. Det er i tråd med det Rammeplanen (2011) sier om foreldresamarbeid og deres mulighet til medvirkning. Det at det kun er informanten som forteller at barnegruppa ikke går på tur den første tiden som føler seg presset til å måtte forklare, tenker jeg at kan handle om at foreldrene er opptatte av å ha mest mulig innhold i barnehagehverdagen. Dette er noe Drugli trekker fram i artikkelen ”det første året i barnehagen (Jonassen, 2014). Hun sier at foreldre bør være skeptiske om det er alt for mye innhold i barnehagehverdagen, og at det viktigste den første tiden er trygghet og hverdagsrutinene. Siden det ikke er så lenge siden det ikke var så mange ettåringer i barnehagen, kan det være at foreldrene tror at det må være masse innhold i barnehagehverdagen for at det skal være best mulig kvalitet. Her har barnehagelæreren en

viktig rolle for å begrunne de valgene som blir tatt, og samtidig være lydhøre overfor hva foreldrene kommer med. En barnehagehverdag er ulik en dag hjemme sammen med foreldrene med mange flere inntrykk og dette har jeg erfart at ikke alltid er så lett å forstå for foreldrene.

5.4 Organisering og rutiner

En av informantene mine nevner det at de forsøker å gjennomføre turdager de dagene de er flest voksne. Noe som er i tråd med det St.Meld.18 (2015-2016) trekker fram i forhold til voksentetthet for å skape gode uteopplevelser. Ved at det er flere voksne tilstede er det også lettere å være tilstede for alle barna, ved å både se og lytte til de, og ved å følge deres utforskertrang. I tillegg så vil det da være mulighet til å være sammen med de barna som eventuelt synes at det virker tryggere å være i vogna eller som sitter der for å suge til seg omgivelsene før de begynner å utforske.

En av mine informanter trekker fram viktigheten med å forsøke å få ettåringene inn i de samme soverutinene tidligst mulig. Og at de velger å ikke dra på tur før disse rutinene er opparbeidet. Dette er noe Haugen (2013) sier noe om når hun nevner det med å ha en gjensidig tilpasning av barnets egen rytme og strukturen i barnehagen. Her gjøres det ulike praksiser, og en av mine informanter sier at de tar med vogna til det ene barnet som sover til andre tider enn de andre slik at hun også får muligheten til å være med på turen. Mens informant 3 sier at de setter igjen en av de voksne sammen med de barna som skal sove tidligere enn de andre. Dette gjør da at de som ikke har samme soverutiner som resten, ofte går glipp av det å dra på tur. Gerd Abrahamsen (2015) stiller seg spørsmål om det legges for stor vekt på overføring av tradisjon, når det kommer til regler og rutiner og om de faste aktivitetene kan sette hindringer i veien for nye ideer og andre måter å bruke tiden på. Som barnehagelærer er det viktig å se an hvilken barnegruppe en har, og hvilke behov akkurat denne gruppa har, noe som også kan forandre seg over tid. Å stille seg spørsmål i personalgruppa om hvor viktig en turdag vil være for ettåringen, kan være aktuelt for å ta et bevisst og reflektert valg også når det kommer til det å dra på tur.

Alle barnehagene jeg intervjuet sa at de dro tilbake til barnehagen for å spise den aller første tiden, og dermed ble det tydelige begrensninger i turtidspunktet. En av mine informanter sier at hun savner muligheter for å legge til rette for soving ute på tur. Et eksempel på hvordan

dette kan gjøres trekker (Hagen & Lysklett, 2013) frem når de beskriver en barnehage som hadde med seg lavvo hvor barna sov i, mens de voksne avvirket pauser på utsiden av lavvoen.

5.5 Barns medvirkning

Informant 1 trekker fram ”den døde mus pedagogikk” (Lysklett, 2013) når hun beskriver barns medvirkning på tur. Det handler om å ta utgangspunkt i det barna oppdager rundt seg og bruke dette til både å skape engasjement og til å formidle kunnskap. Barnehagelæreren kan ha planer om hvor de skal dra, men det må være rom for å endringer. Også eksempelet til informant 4 kan knyttes opp mot ”den døde mus pedagogikk” hvor de så at barna ville få en opplevelse ved å utforske den snøhaugen framfor å dra til gapahuken slik som det egentlig var planlagt.

Som nevnt tidligere så forteller informant 3 at de har valgt å henge opp bilder av de ulike turmålene de har på det stedet inne på avdelingen hvor de spiser. Dette for å kunne ha samtale rundt dette både før de drar på tur, men også for å kunne se hvor interessen til barna ligger, slik at de kan velge hvor de ønsker å dra på tur ut fra dette. På denne måten kan barna medvirke på hvor det blir bestemt hvor de skal på tur.

Alle mine informanter trekker fram hvordan barna har mulighet til å være med å bestemme turlengden og at turen blir til mens de går. Jeg har også lyst til å trekke inn noen av de andre punktene som er nevnt i forhold til medvirkning. Har barna mulighet til å medvirke på andre måter enn ved at de bestemmer lengden på turen og enkelte ganger turmålet? Får barnet være med å medvirke når de viser utrygghet ved å være på uteområdet og da blir plassert i en vogn? Hvor er muligheten til å kunne lære seg å bli trygg på uteområdet til barnehagen og ved å være sammen med andre barn?

Hva med de som viser uttrykk for å være misfornøyde ute? Er det da lettest å sette de i vogna og trille en tur eller er det rom for å kunne følge barnet, oppdage og undre seg sammen? Er det da lettere å få til dette på tur framfor å være på uteområdet, også når det er hele gruppa på tur? Dette kan relateres til definisjonsmakt og anerkjennelse. (Bae, 1996) Barnehagelæreren er i en mektig posisjon vis-a-vis barna når det gjelder hvordan de opplever det å være ute og det å være på tur. Å vite hva barnet faktisk tenker og føler, er ikke enkelt, men som barnehagelærer er det viktig å være tilstede slik at en kan sette ord på barnets opplevelse. Jeg har opplevd det selv når jeg har vært på tur med ettåringene i barnehagen og barna ikke har med vogn, eller når barna blir tatt ut av vogna for å gå selv at det er stor spredning på barna. Vi har alt fra det barnet som bare vandrer av sted, til det barnet som setter seg rett ned på

rumpa og blir sittende. Hvordan blir dette løst og har disse to ytterpunktene like mye utbytte av å være på tur? Er de trygge i omgivelsene og får begge partene lik mulighet til å ytre seg og bli hørt? Når barnet blir sittende i vogna og ønsker å bli sittende, kan det være et tegn på at barnet observerer og suger til seg de omgivelsene som er rundt. Kanskje trenger akkurat dette barnet ekstra tid til å bli trygg på omgivelsene rundt seg. Da kan det være lurt å ha faste turområder i starten, slik at de blir vant til omgivelsene, og får hjelp av de voksne til å skaffe seg den tryggheten de trenger for å kunne våge å utforske omgivelsene.

6.0 Avslutning

Da jeg leita etter teori både før og etter intervjuene, la jeg merke til at det er skrevet veldig lite teori om det å være på tur med ettåringen i barnehagen, det jeg fant var noen linjer i enkelte bøker, og stort sett var de eksemplene som ble beskrevet ikke tatt ut fra barnehagesammenheng. Etter å ha gjennomført mine intervjuet og sammenlignet funnene, tenker jeg at det kunne vært spennende å forske enda mer på akkurat dette. Selv om jeg kun gjennomførte intervju av 4 ulike barnehager og at mine funn nødvendigvis ikke er representativt for alle barnehager, synes jeg det er spennende at jeg har klart å få to så ulike typer svar, som jeg mener er ytterpunkter av hverandre. Spesielt med tanke på at alle barnehagene sier at trygghet er et av kriteriene deres for å velge å dra på tur eller ikke. Allikevel gjøres dette på veldig ulike måter i de ulike barnehagene jeg var i kontakt med. Det er ganske stor forskjell på å dra på tur allerede den andre uka, framfor å dra på tur etter nyttår. Jeg var ute etter å finne ut hvordan barnehagelæreren tenker når det gjelder å dra på tur med ettåringen, få enda mer kunnskap og kanskje enda flere løsningsmuligheter for de utfordringene som kan være tilstede når en skal på tur med ettåringer. Jeg endte opp med enda mer bevissthet rundt valgene og hvor viktig kompetanse om de yngste er. Samtidig så sitter jeg igjen med noen flere spørsmål etter å ha analysert svarene. Jeg undersøkte ingenting om uteområdet til barnehagene jeg intervjuet, og et oppfølgingsspørsmål som kunne ha vært interessant å finne ut litt mer om, er om uteområdet utforming og beliggenheten til barnehagene har en innvirkning på om barnehagen drar på tur eller ikke. Det kunne også ha vært interessant å finne ut om det er de barna som virker utrygge og ”småsutrete” på uteområdet som også er de barna som blir sittende i vogna på tur. Er det en sammenheng eller der dette tilfeldig?

Det finnes ikke noe klart svar på hva som er det rette å gjøre, det kan virke som at det handler om hvilket fokus en ønsker å ha eller hva som vektlegges av barnehagelæreren og barnehagen. Det ligger mye makt i den definisjonsmakten barnehagelæreren har overfor ettåringen som ikke har så utviklet verbalt språk. Denne makten er det viktig å være bevisst, og være ydmyk ovenfor. Jeg stiller meg spørsmål om det er nødvendig med faste turdager hver uke, eller om det kan være nok å ta turen utenfor gjerdet i ny og ne og om det er nødvendig å ha hele gruppa med hver gang. For ettåringen så handler det om å få verden i smådoser og av og til så kan det være greit at dette skjer i små grupper, selv om også ettåringen er en del av et fellesskap.

Kildehenvisning

- Abrahamsen, G. (2013). En god start i barnehagen- toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. I S. Haugen, G. Løkken, & M. Røthle (Red.), *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (ss. 69-84). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Abrahamsen, G. (2015). *Tilknytningsbaserte barnehager*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Barnehageloven. (2005). *Lovdata*. Hentet April 13, 2017 fra Lovdata:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (Red.). (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Brandtzæg, I., Torsteinson, S., & Øiestad, G. (2016). *Se barnet innenfra. Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (5. utgave. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Drugli, M. B. (2014). *Liten i barnehagen. Forskning , teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Fjørtoft, I. (2013). Barn og bevegelse: Læring gjennom landskap. I E. B. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (ss. 180-195). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Greve, A. (2009). *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Grimeland, G. (2012). *Med åpne sanser. Barnet, læreren og naturen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Hagen, T. L., & Lysklett, O. B. (2013). Små barn i uterommet. I S. Haugen, G. Løkken, & M. Røthle (Red.), *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (ss. 142-157). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Haugen, S. (2013). Barnehagen- arena for små barns opplevelse av mestring og glede over livet. I S. Haugen, G. Løkken, & M. Røthle (Red.), *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (ss. 49-68). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Horrigmo, K. J. (2013). *Barnehagebarn i nærmiljø og samfunn, fagdidaktikk - aktiviteter og opplevelser*. Bergen : Fagbokforlaget.
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag.

- Jonassen, T. (2014, August 14). *Det første året i barnehagen*. Hentet April 22, 2017 fra barnehage.no: barnehage.no/pedagogikk/2014/08/det-forste-aret-i-barnehagen
- Kaarby, K. M., & Tandberg, C. (2016). Er barn i barnehagen ute for å være ute? *Første steg. Et tidsskrift for barnehagelærere fra Utdanningsforbundet* (3), ss. 38-39.
- Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Løkken, G. (2004). *Toddlerkultur om ett- og toåringers sosiale omgang i barnehagen*. Otta: Cappelen Forlag.
- Lundhaug, T., & Neegaard, H. R. (2013). *Friluftsliv og uteliv i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Lysklett, O. (2013). *Ute hele uka. Natur- og friluftsbarnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Meld.St.19. (2015-2016). *Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Meld.St.24. (2012-2013). *Framtidens barnehage*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Moen, K. H. (2011). *Nærmiljø og samfunn i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Myrstad, A., & Sverdrup, T. (2016). Første-fots-erfaringer gjennom vandring - de yngste barnas samspill med omgivelsene i barnehagen. I T. Gulpinar, L. Hernes, & N. Winger (Red.), *Blikk fra barnehagen* (ss. 97-118). Bergen: Fagbokforlaget.
- Röthle, M. (2013). Møtet med de lekende barna. I S. Haugen, G. Løkken, & M. Röthle (Red.), *Småbarnspedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (ss. 121-141). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Sandvik, N. (2006). *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Sigmundsson, H., & Pedersen, A. V. (2000). *Motorisk utvikling. Nyere perspektiver på barns motorikk*. Oslo: Sebu Forlag.
- Statistisk Sentralbyrå. (2017, Mars 21). Hentet April 13, 2017 fra <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/barnehager>
- St.Meld.18. (2015-2016). *Friluftsliv- natur som kilde til helse og livskvalitet*. Oslo: Klima-og miljødepartementet.
- Storvik, L. F. (2016). Overraskene mye ute. *Første steg. Et tidsskrift for barnehagelærere fra Utdanningsforbundet* (3), s. 10.
- Synonymordboka*. (u.d.). Hentet April 13, 2017 fra www.synonymordboka.no
- Thorbergesen, E. (2012). *Barnehagens uterom*. Oslo: Pedagogisk Forum.

Winger, N., Gulpinar, T., & Hernes, L. (2016). Med forskerblick på kvalitet(er) i barnehagen.
I T. Gulpinar, L. Hernes, & N. Winger (Red.), *Blikk fra barnehagen* (ss. 11-27). Bergen:
Fagbokforlaget.

Vedlegg 1

Intervjuguide:

1. Tur med ettåringene

- Drar dere på tur med ettåringene i barnehagen det første halve året i barnehagen?
- Hva er den pedagogiske begrunnelsen for valget?
- Hvor ofte drar dere på tur?
- Hvor drar dere på tur?

2. Foreldrenes medvirkning

- På hvilken måte kan foreldrene påvirke turvalget?

3. Barnehagens rutiner, kulturer og verdier

- hvordan påvirker barnehagens rutiner, kulturer og verdier valgene dere tar?
(sovetider, lunsj, bleieskift, barnehagens fokusområde etc.)

4. Organisering

- Om dere drar på tur, hvordan organiserer dere, både i forhold til barna og i forhold til de voksne?
er hele gruppa med på tur?
er alle med hele tiden?
er turmålet det samme for hele barnegruppa?

5. Barns medvirkning

- Hvordan blir barns medvirkning ivaretatt på tur?
- På hvilken måte kommer barneperspektivet fram?
er målet med turen allerede bestemt ?Lengde på turen og turmål
sitter barna i vogn eller er de nede på bakken?
Rom for undring

Vedlegg 2

Forespørsel om deltagelse i intervju til bacheloroppgave

Mitt navn er Monica Espvik-Torp, og jeg er student ved barnehagelærerutdanningen ved Dronning Mauds Minne Høgskole. Jeg holder nå på med bacheloroppgaven, hvor jeg er interessert i å få belyst pedagogisk leders/barnehagelærerens pedagogiske tanker rundt det å dra på tur med ettåringene den første tiden i barnehagen. Jeg ønsker å bruke intervju med lydopptak og notater, dette for at det skal bli lettere for meg å transkribere intervjuet i ettertid, samt at jeg under intervjuet kan ha fokuset på samtalen.

Anonymitet: All informasjon som blir innhentet i intervjuet vil bli anonymisert og ingenting av informasjonen kan bli tilbakeført til deg som informant. All innhentet informasjon vil bli slettet ved studiets slutt i juni 2017. Trenger du mer informasjon om studien eller noe er uklart, ta kontakt med meg eller en av mine veiledere

Mine veiledere er

Barbro Djupvik epost: [REDACTED]

og Åse Kristin Hungnes epost: [REDACTED]

Med vennlig hilsen

Monica Espvik-Torp

Tlf: [REDACTED]

Epost: [REDACTED]

.....
.....

Jeg samtykker i å delta

.....
.....

Sted/ dato

Underskrift